

Cyfarfod	Pwyllgor Iaith
Dyddiad	13 Hydref 2025
Teitl	Cynllun Hybu'r Gymraeg – Adran Gyllid
Pwrpas	Cyflwyno gwybodaeth am gyfraniad yr Adran Gyllid i hybu a hyrwyddo'r iaith Gymraeg
Awdur	Dewi Morgan, Pennaeth Cyllid

1. Pa bolisiau a chynlluniau sydd mewn lle o fewn eich adran er mwyn cyfrannu at amcanion y strategaeth iaith? Nodwch y maes blaenoriaeth (blynyddoedd cynnar, dysgu, gwaith a gwasanaeth, y gymuned neu ymchwil a thechnoleg)

Prosiectau yng nghynllun y Cyngor

Cynllun Digidol Cyngor Gwynedd 2023/2028

Mae'r cynllun yn cwmpasu 29 prosiect i gefnogi Cyngor Gwynedd i fod yn GYNGOR DIGIDOL, ble mae technoleg yn cael ei ddefnyddio'n ddoeth er mwyn darparu gwasanaethau'n fwy economaidd ac effeithiol, a ble mae'r cwsmer yn fwyfwy canolog ym mhopeth rydym yn ei wneud.

Mae egwyddorion cydraddoldeb a llesiant yn wythiennau cyson oddi fewn y Cynllun, gan gynnwys y Gymraeg ac elfen cynaliadwyedd y Pum Ffordd o Weithio, gyda'r ymrwymiad i gynnwys y Gymraeg mewn trefn Asesiad Addasrwydd Digidol ar gyfer mewn nosod unrhyw ddatblygiad digidol oddi fewn y Cyngor. Mi fydd yr asesiad addasrwydd yn dwyn ar safonau digidol sydd wedi eu cyhoeddi gan Comisiynydd y Gymraeg, gan eu gweithredu ar gyfer unrhyw ddatblygiad mewnol neu gaffael datrysiad gan gwmnïau trydydd parti.

Prosiectau a chynlluniau eraill

Defnydd dydd-i-ddydd

Rydym yn ymfalchïo fod yr holl adran yn darparu ei wasanaethau trwy'r Gymraeg a credwn fod y gallu i weithio o ddydd-y-ddydd trwy gyfrwng y Gymraeg wedi bod yn gymorth mawr wrth ddenu a phenodi staff newydd. Mae gennym dystiolaeth fod y diwylliant yma wedi meithrin hyder nifer o'n staff newydd gan gryfhau eu ddefnydd o'r iaith.

Archwilio Cymru

Mae swyddogion yr Adran yn cynnal cyfarfodydd yn uniaith Gymraeg gyda swyddogion Archwilio Cymru. Credwn fod hyn wedi rhoi ysgogiad i Archwilio Cymru gryfhau eu trefniadau o'r Gymraeg a credwn fod hyn wedi bod yn gyfle i staff Archwilio Cymru ddatblygu eu Cymraeg hefyd a gwneud mwy o defnydd ohono.

Hyfforddiant

Mae Adran Gyllid Cyngor Gwynedd yn un o'r cyflogwyr prin hynny sy'n cynnig hyfforddiant proffesiynol mewn materion ariannol a thechnoleg gwybodaeth trwy'r Gymraeg. Rydym yn cynnig lleoliadau Cymraeg i Brentisiaid a Hyfforddeion yn y Gwasanaeth Cyfrifeg, Gwasanaethau Trethi a Budd-dal, y Gwasanaeth Pensiwn a'r Gwasanaethau Digidol. Yn ogystal â hyfforddeion a phrentisiaid oedd wedi eu penodi mewn blynyddoedd blaenorol,

rydym wedi penodi dau hyfforddai a phedwar prentis newydd yn 2025 fydd yn gweithio trwy'r Gymraeg.

System Rheoli'r Sefydliad

Yn ystod 2025 rydym wedi paratoi manyleb fanwl ar gyfer cyflwyno system Adnoddau Dynol a Chyflogau newydd ar gyfer y Cyngor. Mae'r fanyleb yn cynnwys gofynion ieithyddol er mwyn i ni hyrwyddo'r Gymraeg tu hwnt i gydymffurfiaeth â'r safonau. Mae'r drefn gaffael yn digwydd ar hyn o bryd.

2. Beth arall sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf er mwyn codi statws y Gymraeg a sicrhau cyfleoedd i bobl i ddefnyddio'r Gymraeg?

Credwn fod y gwasanaethau rydym yn eu darparu i'r cyhoedd yn y meysydd ariannol (e.e. trethi, budd-dal) yn gwbl ddwyieithog, gan gynnwys y llenyddiaeth a ffurflenni rydym yn eu darparu. Er hynny, rydym yn ymwybodol fod pethau'n newid yn gyflym iawn yn y maes budd-daliadau sy'n ymwneud â chyd-weithio gyda cyrff o'r tu allan i'r Cyngor a byddwn yn parhau yn ofalus i sicrhau fod y safonau yn cael eu cynnal.

O safbwynt materion digidol, gwelir yn rhan 1 uchod fod hwn yn faes sy'n datblygu'n barhaus a wrth sefydlu systemau newydd fel bo'r angen byddwn yn gweithredu i sicrhau cydymffurfiaeth â'n disgwyliadau.

3. Ydy datblygiad technoleg wedi amharu ar eich gallu i ddarparu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg? Os yn berthnasol rhowch enghraifft. Sut ydych chi'n sicrhau nad yw datblygiad technoleg yn effeithio ar eich gallu i ddarparu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg?

Fel Adran, rydym yn chwilio am bob cyfle i fod yn arloesol ac i ddefnyddio technoleg i hyrwyddo'r Gymraeg.

Mae'r Cynllun Digidol yn nodi'r angen i gynnwys y Gymraeg mewn unrhyw ddarpariaeth digidol, ond tydi'r farchnad ddigidol ddim wastad yn gefnogol i ddarparu systemau dwyieithog.

Adroddwyd llynedd nad oedd cynnyrch llawn hir-ddisgwyliedig Microsoft ar gyfer deallusrwydd artiffisial (Copilot) yn cynnwys y Gymraeg fel iaith sy'n cael ei gefnogi, a drwy hynny, fod cyfleon i ddargyfeirio tasgau megis paratoi cofnodion drwy'r cyfrwng hwn yn cael eu colli ar gyfer cyfarfodydd â gynhelir yn y Gymraeg. Erbyn hyn, mae'r ddarpariaeth wedi cryfhau'n sylweddol a rydym yn peilota Copilot trwy'r Gymraeg ar hyn o bryd.

Yn sgil partneriaeth rhwng Cyngor Gwynedd a Cisco, cwmni technoleg byd-eang, mae system ffôn newydd y Cyngor yn cael ei ddarparu ar lwyfan amlieithog (gan gynnwys y Gymraeg) ac mae hwn bellach ar gael i unrhyw ddefnyddiwr ledled y byd.

Datblygiad arloesol arall yw defnydd y Gwasanaeth Pensiwn o dechnoleg deallusrwydd artiffisial i ddarllen gwybodaeth cyfrif pensiwn ar-lein i aelodau o'r gronfa trwy ddull avatar a mynd trwy'r wybodaeth mewn manylder. Mae hyn yn trawsnewid y ffordd cyflwynir yr

wybodaeth ac mae'n llawer gwell profiad i'r defnyddiwr nag edrych ar ffigyrau mewn datganiad ffurfiol.

Gellir gweld fideo yma sy'n rhoi enghraifft ar gyfer John Smith, o aelod ffugiol o'r gronfa:
: https://youtu.be/7rSY-D_YM2k

4. Sut ydych chi'n cadw cofnod o'r bobl sy'n defnyddio eich gwasanaeth trwy gyfrwng y Gymraeg? Allwch chi rannu data perthnasol?

Mae mwyafrif y gwasanaethau a gynigir gan yr Adran yn ymwneud â chefnogi adrannau eraill y Cyngor a'u cynorthwyo hwy i ddarparu gwasanaethau i weddill y Cyngor.

Fodd bynnag, mae'r adran yn gallu dylanwadu ar y gwasanaethau rydym yn eu cynnig a chefnogi'r Gymraeg trwy'r Cyngor.

Gwasanaethau Digidol

Mae pob gliniadur a ddarperir yn gorfforaethol yn cael eu darparu gyda'r llwyfan weithredu wedi ei sefydlu yn y Gymraeg. Cesglir ystadegau pellach er mwyn gwirio y nifer sy'n dewis parhau gyda'r gosodiad yn y Gymraeg, neu yn mynd rhagddo a'i newid i'r Saesneg.

Mae'r gliniaduron a ddarperir gan y Gwasanaeth Dysgu Digidol yn cael eu darparu gyda'r llwyfan gweithredu yn y Gymraeg, ond nid oes gosodiad wedi ei ddarparu ar gyfer mesur os yw'r gosodiad yn cael ei newid. Mae gwaith datblygol yn mynd rhagddo gyda tîm HWB yn Llywodraeth Cymru i alluogi modd o adrodd i'r dyfodol.

Cronfa Bensiwn Gwynedd

Rydym wedi cyflwyno system hunanwasanaeth newydd i'r gronfa pensiwn ym mis Ebrill 2024. Cronfa Bensiwn Gwynedd oedd y gronfa gyntaf yng Nghymru i uwchraddio i'r safle newydd, ac fe fu'n rhaid i ni gydweithio â'r cwmni i ddatblygu fersiwn Gymraeg o'r safle. Roedd hwn yn broses sylweddol, ond bellach mae'r safle'n cael ei ddefnyddio'n genedlaethol wrth i gronfeydd eraill wneud yr uwchraddiad.

Ar hyn o bryd, mae Cronfa Bensiwn Powys, Cronfa Bensiwn Torfaen, Cronfa Bensiwn Abertawe, a Chronfa Bensiwn Rhondda Cynon Taf eisoes yn defnyddio'r safle. Rydym yn parhau i ddatblygu'r system, gyda nod o gyflwyno elfennau ychwanegol dros y misoedd nesaf. Disgwylir i weddill cronfeydd pensiwn Cymru drosglwyddo i'r safle newydd yn ystod y cyfnod hwn hefyd.

Mae swyddogion y Gwasanaeth Pensiwn hefyd wedi darparu geiriadur o dermau Cymraeg i Gymdeithas Llywodraeth Leol a Ch&TEF ar gyfer defnydd eang.

5. Beth yw sgiliau iaith eich staff?

Darparwyd yr adroddiad Dynodiadau Iaith diweddaraf ar 1 Hydref 2025 gan ddefnyddio data fel ag yr oedd ar y diwrnod hwnnw. Mae'r adroddiad yn nodi fod 218 o staff yr Adran Gyllid wedi cwblhau hunanasesiad ieithyddol, sy'n 96.9% o'r gweithlu. Roedd 7 aelod o staff heb gyflwyno dadansoddiad ar y diwrnod hwnnw – mae'r rhain i gyd yn staff newydd a byddwn wedi dilyn i fyny ar hyn yn wythnosau cyntaf eu cyflogaeth.

O'r 218 sydd wedi cyflwyno hunanasesiad, roedd 99.1%, sef 216 yn cyrraedd dynodiad iaith eu swydd. Hynny yw, dim ond 2 aelod o staff wedi dod i gasgliad nad ydynt yn cwrdd â dynodiad eu swydd ond rydym yn cynnal cefnogaeth i'r swyddogion hyn er mwyn eu cefnogi i wella eu sgiliau ieithyddol.

Mae un o'r swyddogion hyn yn dilyn gwersi dysgu Cymraeg wythnosol ar lefel Sylfaen ar hyn o bryd. Mae'r swydd yn gofyn am lefel Canolradd, felly mae'r unigolyn oddeutu un lefel yn is na gofyn y swydd.

6. Rhowch enghreifftiau o unrhyw rwystrau, cwynion a chanmoliaeth sy'n gysylltiedig gyda darparu a hyrwyddo gwasanaethau cyfrwng Cymraeg.

Cronfa Bensiwn Gwynedd

Bu'r Gronfa Bensiwn yn bresennol yn yr Eisteddfod Genedlaethol eleni yn Wrecsam, gyda stondin ar y maes i hyrwyddo'r gronfa a'r buddion sydd ar gael i'n haelodau. Roedd y stondin yn gydweithrediad â Chronfa Bensiwn Clwyd, sefydliad lle mae'r rhan fwyaf o'r staff yn ddi-Gymraeg.

Roedd ein staff yn falch o gael cefnogi staff Clwyd drwy groesawu ac ymateb i ymholiadau eu haelodau yn Gymraeg. Cafwyd ymateb cadarnhaol gan aelodau'r gronfa a staff Clwyd fel ei gilydd, gyda'r gefnogaeth ieithyddol yn cael ei gwerthfawrogi'n fawr.

Roedd aelodau'n falch o weld y Gronfa Bensiwn yn bresennol ar faes yr Eisteddfod, ac rydym yn gobeithio ein bod wedi cyrraedd unigolion na fyddent fel arfer yn dod i gysylltiad â ni drwy'r sianeli traddodiadol.

Cynllun Prentisiaeth ac Hyfforddeion

Fel adran rydym erbyn hyn yn cyflogi nifer o Brentisiaid ac Hyfforddeion mewn gwahanol feysydd gan gynnwys yn y maes Technoleg Gwybodaeth, Cyfrifeg, Pensiynau, Trethi a Budd-dal, gyda Prentisiaid a Hyfforddeion newydd wedi cychwyn efo'r adran yn ystod yr haf. Maent i gyd yn gweithio trwy gyfrwng y Gymraeg.

Yn dilyn o lwyddiant y cynllun, bu i Tomos Mabon Pritchard, un o Brentisiaid Cyfrifeg gael gwahoddiad i gynrychioli y Cyngor ar banel yng Nghynhadledd Comisiynydd y Gymraeg yng Nghaerdydd am y defnydd o Gymraeg yn y gweithle. Roedd cyfle i Tomos roi ei bersbectif gan ei fod yn Brentis yng Nghyngor Gwynedd sy'n gweithio trwy gyfrwng y Gymraeg, sy'n

brofiad gwahanol i brofiad eraill oedd yn y gynhadledd. Cafodd gyfle i siarad ac i ganmol y cyfle i gael defnyddio y Gymraeg yn y gweithle a phwysigrwydd hynny.

Gwasanaeth Incwm

Mae'r cyfarwyddiadau i gwsmeriaid ar y system derbyn taliadau trwy gardiau debyd a credyd sef "Call-secure" a aeth yn fyw ym Medi 2024 ar gael yn ddwyieithog. Fe wnaeth yr Uned gydweithio gyda'r cyflenwyr sef Access Paysuite ynghyd ag Uned Gyfieithu'r Cyngor i baratoi'r sgriptiau yn y Gymraeg.

Fodd bynnag nid yw yn bosib ar hyn o bryd i'r Cyngor ddefnyddio modiwl derbyn taliadau "Open Banking" (eto gan Access Paysuite) oherwydd nad yw rhai elfennau o'r drefn ar gael yn y Gymraeg sydd yn enghraifft o gyflenwyr 3ydd parti ddim yn gallu cyfarfod y gofynion ar hyn o bryd.

Adroddiad yr adran i Bwyllgor Iaith yn 2024: [Adroddiad yr Adran Gyllid.pdf](#)